

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ ทุกประเทศทั่วโลกต่างมีแนวความคิดทางการศึกษาตรงกันว่า การจัดการศึกษาให้แก่พลเมืองเป็นสิ่งสำคัญ เพราะการจะพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าได้นั้น จะต้องอาศัยการศึกษาเป็นหลักในการเตรียมพลเมืองของตนให้พร้อมสำหรับการพัฒนาในด้านต่าง ๆ

ซึ่งในทางสังคมวิทยา เอมีล เดอร์ไคม์ นักสังคมวิทยาชาวฝรั่งเศสก็ได้ให้ทัศนะไว้ว่า "การศึกษาเป็นการกระทำของมนุษย์รุ่นผู้ใหญ่ใช้เป็นเครื่องมือถ่ายทอด (วัฒนธรรม) ไปยังอนุชนรุ่นต่อมา ผู้ยังไม่มีพร้อมที่จะดำรงชีวิตในสังคม (เพื่อให้เกิดความพร้อม)"¹ นั่นก็แสดงว่าหน้าที่หลักอย่างหนึ่งของการศึกษาก็คือ การส่งต่อวัฒนธรรมซึ่งเป็นมรดกแห่งสังคม อย่างไรก็ตาม เดอร์ไคม์ก็เห็นว่าธรรมชาติของสังคมที่จะคงอยู่และเจริญก้าวหน้าสืบต่อกันนั้น ไม่ได้มีเพียงแค่อารักขาของเก่าคือ ขนบธรรมเนียมประเพณีเก่า ๆ ไว้เท่านั้น ในสังคมทุกแห่งย่อมต้องการสมาชิกของสังคมที่มีความคิดวิจารณ์ญาณ สามารถสร้างสิ่งใหม่ ๆ และพอใจที่จะให้มีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมด้วย ดังนั้นหน้าที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งของการศึกษาก็คือ หน้าที่ที่จะต้องช่วยทำให้เกิดแนวคิดและวิจารณ์ญาณสร้างสรรค์และค้นคว้า สังคมมนุษย์จะคงอยู่และพัฒนาก้าวหน้า ในทิศทางต่าง ๆ จากยุคหนึ่งไปอีกยุคหนึ่ง ก็เพราะการศึกษาทำหน้าที่ในการส่งต่อวัฒนธรรม ซึ่งเป็นมรดกแห่งสังคมกับสร้างสรรค์คิดค้นสิ่งใหม่ขึ้นมา การศึกษากับวัฒนธรรมจึงเป็นสิ่งที่แยกกันไม่ออก โดยการศึกษาในแต่ละสังคมก็จะแตกต่างกันไป ทั้งนี้เพราะธรรมชาติแห่งสังคมแต่ละแห่งไม่เหมือนกัน เมื่อสังคมแตกต่างกัน การศึกษาซึ่งมีเป้าหมายเพื่อสนองความต้องการของสังคมหนึ่ง ก็ย่อมสนองความต้องการเฉพาะสังคมนั้น แต่จะไม่เหมาะสมสำหรับสังคมอื่น และเมื่อไรก็ตามที่การ

¹ถาวร เกิดเกียรติพงศ์ และวราคม ที่สุภะ, สังคมวิทยาการศึกษา (กรุงเทพฯ : ภาควิชาสังคมวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2522), หน้า 75.

ศึกษาไม่สามารถสนองความต้องการของสังคมที่จะส่งต่อวัฒนธรรมจากคนรุ่นหนึ่งไปอีกรุ่นหนึ่งก็จะเกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา เช่น ชุมชนหรือสังคมนั้นจะปฏิเสธการศึกษา หรือมันนั้นก็อาจจะทำให้เกิดความแตกแยกระหว่างคนรุ่นผู้ใหญ่กับคนรุ่นต่อมา การศึกษาจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับทุกสังคมและการศึกษาที่ดีก็ต้องสอดคล้องกับความต้องการของสังคมด้วย

สำหรับประเทศไทยเมื่อพิจารณาแล้ว นับว่าเป็นประเทศหนึ่งที่มีชนกลุ่มน้อยอาศัยอยู่หลายกลุ่มกระจายอยู่ตามท้องที่ในภาคต่าง ๆ ของประเทศ ชนกลุ่มน้อยเหล่านี้เราไม่สามารถแบ่งแยกให้เห็นความแตกต่างทางกายภาพ หรือสรีระได้อย่างชัดเจน แต่ถ้าแบ่งตามชาติพันธุ์ วัฒนธรรมนิยมประเพณี และวัฒนธรรมแล้ว จึงจะมีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด โดยกลุ่มที่มีลักษณะค่อนข้างแตกต่างไปจากกลุ่มอื่น ๆ โดยเฉพาะกับชาวไทยพุทธ ซึ่งเป็นชนกลุ่มใหญ่ในประเทศเป็นอย่างมาก ก็เห็นจะเป็น "กลุ่มชาวไทยมุสลิม" หรือกลุ่มชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลามนั่นเอง ทั้งนี้ก็เป็นเพราะว่าศาสนาอิสลามเป็นศาสนาที่มีบทกำหนดความเชื่อและการปฏิบัติเกือบทุกแง่ทุกมุมที่เกี่ยวกับการดำรงชีวิตของผู้นับถือ คัมภีร์อัลกุรอาน ซึ่งถือว่าเป็นที่รวบรวมคำสั่งของพระเจ้าเป็นเจ้า ก็ได้บรรจุไว้ซึ่งการสอนทั้งที่เกี่ยวกับจริยศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ รวมทั้งมีคำสอนที่เป็นข้อปฏิบัติในชีวิตประจำวัน มีคำสอนเกี่ยวกับโลกนี้โลกหน้า มีทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ซึ่งตามหลักการแล้วถือว่าเป็นหน้าที่ของมุสลิมทุกคนที่จะต้องเรียนรู้ ปฏิบัติและเผยแพร่ศาสนาของตน หากผู้ใดละเว้นจะถือว่าเป็นบาป คนมุสลิมส่วนใหญ่จึงมักยึดมั่นในศาสนาเป็นพิเศษ ลักษณะทางสังคมของมุสลิม จึงค่อนข้างที่จะมีลักษณะเป็นสังคมปิด การจัดการเรื่องใด ๆ ก็ตามในชุมชนมุสลิม ถ้าไม่สอดคล้องกับข้อบัญญัติทางศาสนาหรือผิดแปลก นอกเหนือไปจากที่เคยปฏิบัติ ก็มักจะไม่นับเป็นที่ยอมรับ

ซึ่งการจัดการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษานานาชาติเอคาเทเกะลันตา จังหวัดกระบี่ ซึ่งเป็นเขตที่มีชาวไทยมุสลิมอยู่ถึงร้อยละ 95 นั้น ก็มีลักษณะเช่นเดียวกับชุมชนมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ทั่วไป ที่มีกบระสบปัญหาเรื่องการจัดการศึกษาไม่ได้เป็นที่ยอมรับจากชุมชนเท่าที่ควร ทั้งนี้เพราะเมื่อทางโรงเรียนคลองยางประชานุสรณ์ อันเป็นตัวแทนของสถาบันการศึกษาสายสามัญของรัฐบาลที่สำคัญที่สุดแห่งหนึ่งในจำนวนโรงเรียนมัธยมศึกษามีอยู่ ณ เขตอำเภอเอคาเทเกะลันตาทั้งหมด 2 โรงเรียน ด้วยกันนั้น ได้สำรวจสภาพปัจจุบันและปัญหาของโรงเรียนก็ได้พบว่า มีปัญหาสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในชุมชนมุสลิม ดังต่อไปนี้ คือ

1. นักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตพื้นที่บริการของโรงเรียน (คือ ต.คลองยาง และ ต.เกาะกลาง) เข้าศึกษาต่อในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่โรงเรียนคลองยางประชานุสรณ์ และที่โรงเรียนอื่นทั้งจังหวัดกระบี่และต่างจังหวัด มีไม่ถึงร้อยละ 50 ของนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งนั่นก็หมายความว่า นักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในชุมชนแห่งนี้ จำนวนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 50 ไม่ได้ศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษา อดยได้พบว่า เด็กที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 บางส่วนที่ไม่มีโอกาสเข้าศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษา ในโรงเรียนของรัฐบาลสายสามัญ เข้าศึกษาต่อในโรงเรียนราษฎร์ สอนศาสนาอิสลาม นอกจากนี้ยังได้พบอีกว่า นักเรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนคลองยางประชานุสรณ์ไปแล้วอีกเป็นจำนวนมาก ไม่ได้รับการศึกษต่อ บัญหาดังกล่าวนี้มีเสียงสะท้อนจากชาวบ้านมุสลิมในชุมชนแห่งนี้ว่า ที่ไม่ส่งบุตรหลานเข้าศึกษาต่อนั้นก็ เป็นเพราะว่ายากจนบ้าง หรือเพราะเกรงว่าบุตรหลานจะกลายเป็นผู้มั่งคั่ง ครักศาสนาบาบ้าง โดยบางคนก็บอกว่า ไม่ต้องการให้บุตรหลานได้เรียนหนังสือที่มีรูปพระพุทธรูป และวัดวาอารามต่าง ๆ ซึ่งเป็นเรื่องของศาสนาพุทธบ้าง นอกจากนี้บางคนก็บอกว่า บุตรหลานผู้หญิงที่เริ่มจะเป็นสาวก็จะส่งให้มาเรียนไม่ได้ เพราะศาสนาอิสลามห้ามเด็กสาวใกล้ชิดกับบุคคลต่างเพศที่มีอายุตีสันทในครอบครัวในวัยที่พ้นวัยเด็กแล้ว และยังไม่ได้แต่งงาน เป็นต้น

2. คณะครู-อาจารย์ ตลอดจนผู้บริหารที่อยู่โรงเรียนเองก็เกิดความสับสนยุ่งยากใจ ตลอดจนไม่แน่ใจในการจัดการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมบางอย่างในโรงเรียน เพราะเกรงว่าจะขัดกับหลักการทางศาสนาอิสลาม อันจะทำให้ไม่เป็นที่ต้องการของชุมชน ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากว่า คณะครู-อาจารย์และผู้บริหารในโรงเรียนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ จึงขาดความรู้ความเข้าใจในศาสนาอิสลาม ตลอดจนวัฒนธรรมของคนในชุมชนไทยมุสลิม

สภาพปัญหาดังกล่าวนี้ ยังคงปรากฏอยู่ต่อไป โดยที่ทางโรงเรียนคลองยางประชานุสรณ์เองก็ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหานี้ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ซึ่งนั่นก็หมายความว่า โรงเรียนยังคงแปลกแยกจากชุมชน และชุมชนเองก็ยังไม่ปฏิเสธหรือไม่ยอมรับการศึกษาจากโรงเรียนอยู่ ผลที่ตามมาก็คือ เด็กไทยมุสลิมจำนวนหนึ่ง ซึ่งจะต้องเป็นกำลังของชาติในอนาคต ไม่มีโอกาสเข้ารับการศึกษที่สูงขึ้น กลายเป็นบุคคลที่ขาดคุณภาพเป็นอุปสรรคในการพัฒนาประเทศต่อไป จึงนับว่าสภาพปัญหาดังกล่าวมีความสำคัญและควรที่จะได้รับการแก้ไขโดยเร่งด่วน โดยเฉพาะขณะนี้ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจของประเทศอย่างรวดเร็ว ส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิต ความเป็นอยู่

ค่านิยม ตลอดจนด้านคุณธรรมของคนในชาติอย่างมาก ประกอบกับประเทศไทยกำลังพัฒนาทางด้านเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และบริการที่ทันสมัย จะยิ่งทำให้สภาพชีวิตและสังคมของคนไทยมีความสลับซับซ้อนมากขึ้น ท่ามกลางอิทธิพลของเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรมของต่างชาติที่หลั่งไหลเข้ามา จำเป็นที่จะต้องเร่งดำเนินการเพื่อปรับความรู้สึนึกคิดหรือค่านิยม สภาพความเป็นอยู่ ตลอดจนปรับความรู้ความสามารถของประชาชนในชาติให้สูงขึ้น เพื่อเป็นพื้นฐานในการพัฒนาชีวิตครอบครัว และมีส่วนช่วยในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของบ้านเมือง ซึ่งทางรัฐบาลเองก็ยังเห็นว่าการศึกษาระดับพื้นฐานที่ประชากรไทยทุกคนควรจะได้รับ ดังที่รัฐเคยกำหนดไว้เพียงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นั้น ไม่เป็นการเพียงพอแล้ว จำเป็นต้องขยายออกไปให้สูงถึงชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยขณะนี้รัฐก็ได้ประกาศขยายการศึกษาระดับพื้นฐานนี้ไปแล้ว โดยได้กำหนดว่าในช่วงระยะเวลา 5 ปี แรกนับตั้งแต่ปีงบประมาณ 2532 เป็นต้นไป รัฐจะดำเนินการเร่งขยายการศึกษาระดับพื้นฐาน โดยวิธีไม่บังคับก่อน โดยต้องพยายามหาแนวทางแก้ไขสาเหตุปัญหาที่เด็กจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แล้วไม่เรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ควบคู่ไปด้วย

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังที่ได้กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงเห็นควรว่า น่าจะมีการศึกษาวิจัยเรื่อง "การศึกษาความต้องการของชุมชนไทยมุสลิมที่มีต่อการบริการของโรงเรียนมัธยมศึกษา" โดยเฉพาะชุมชนไทยมุสลิมที่อยู่ในเขตพื้นที่บริการของโรงเรียนคลองบางพระราษฎร์ อ.เกาะลันตา จ.กระบี่ ทั้งนี้ก็เพื่อจะได้ทราบ ว่า ความต้องการของชุมชนไทยมุสลิมที่มีต่อการบริการของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในด้านต่าง ๆ เป็นอย่างไรบ้าง อันจะทำให้คณะครู-อาจารย์ และผู้บริหารที่อยู่ในโรงเรียน ตลอดจนรัฐบาลหรือผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหลาย จะได้ค้นหาข้อมูลนี้เป็นแนวทางในการดำเนินการด้านต่าง ๆ ในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่อยู่ในชุมชนไทยมุสลิม ให้เป็นที่ยอมรับหรือสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนมากยิ่งขึ้น

ปัญหาการวิจัย

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังที่ได้กล่าวมาข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยเกิดความสนใจที่จะศึกษาปัญหา ดังนี้คือ

1. ผู้ปกครองเด็กไทยมุสลิม ซึ่งถือว่าเป็นตัวแทนของชุมชนไทยมุสลิมนั้น จะมีความต้องการต่อการบริการของโรงเรียนมัธยมศึกษาในด้านกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับศาสนาอิสลามใน

โรงเรียน, ด้านการเรียนการสอนตามหลักสูตรมัธยมศึกษา, ด้านบุคลากร, ด้านอาคารสถานที่, ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และด้านการดำเนินงานขององค์กรของรัฐ มากน้อยอย่างไรบ้าง

2. ผู้ปกครองเด็กไทยมุสลิมที่ส่งและไม่ส่งบุตรหลานเข้าศึกษาต่อในโรงเรียนมัธยมศึกษา ตลอดจนผู้ปกครองเด็กไทยมุสลิมที่มีความเคร่งครัดในศาสนา และฐานะทางเศรษฐกิจ ที่แตกต่างกัน จะมีความต้องการต่อการบริการของโรงเรียนมัธยมศึกษาในด้านต่าง ๆ มากน้อยแค่ไหน อย่างไร

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. ต้องการศึกษาว่า ผู้ปกครองเด็กไทยมุสลิม ซึ่งถือว่าเป็นตัวแทนของชุมชนไทยมุสลิม นั้น จะมีความต้องการต่อการบริการของโรงเรียนมัธยมศึกษาในด้านกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับศาสนาอิสลามในโรงเรียน, ด้านการเรียนการสอนตามหลักสูตรมัธยมศึกษา, ด้านบุคลากร, ด้านอาคารสถานที่, ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และด้านการดำเนินงานขององค์กรของรัฐ มากน้อยอย่างไรบ้าง

2. ต้องการศึกษาว่า ผู้ปกครองเด็กไทยมุสลิมที่ส่งและไม่ส่งบุตรหลานเข้าศึกษาต่อในโรงเรียนมัธยมศึกษา ตลอดจนผู้ปกครองเด็กไทยมุสลิมที่มีความเคร่งครัดในศาสนา และฐานะทางเศรษฐกิจที่แตกต่างกัน จะมีความต้องการต่อการบริการของโรงเรียนมัธยมศึกษาในด้านต่าง ๆ มากน้อยแค่ไหนอย่างไร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อให้คณะครู-อาจารย์ และผู้บริหารที่อยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในชุมชนไทยมุสลิม ตลอดจนทางรัฐบาลหรือผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหลาย ได้ทราบข้อมูลที่จะใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการในด้านต่าง ๆ ในโรงเรียนให้สอดคล้องกับความต้องการชุมชนมากยิ่งขึ้น
2. เพื่อเป็นข้อมูลเกี่ยวกับชาวไทยมุสลิมให้ผู้สนใจได้ศึกษาค้นคว้า
3. เพื่อเป็นแนวทางในการทำวิจัยต่อไป

สมมติฐานในการวิจัย

ผู้ปกครองเด็กไทยมุสลิมที่ส่งและไม่ส่งบุตรหลานเข้าศึกษาต่อในโรงเรียนมัธยมศึกษาตลอดจนผู้ปกครองเด็กไทยมุสลิมที่มีความเคร่งครัดในศาสนาและฐานะทางเศรษฐกิจที่แตกต่างกัน จะมีความต้องการต่อการบริการของโรงเรียนมัธยมศึกษาในด้านต่าง ๆ แตกต่างกันในด้านเนื้อหาและปริมาณ

ทั้งนี้เป็นเพราะว่า มีความเชื่อดังต่อไปนี้คือ

1. ผู้ปกครองเด็กไทยมุสลิมที่ไม่ได้ส่งบุตรหลานเข้าศึกษาต่อ น่าจะมีความต้องการต่อการบริการของโรงเรียนมัธยมศึกษาในด้านต่าง ๆ มากกว่าผู้ปกครองเด็กไทยมุสลิมที่ส่งบุตรหลานเข้าศึกษาต่อ

ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ตามปกติแล้วศาสนาอิสลามจะมีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิตของชาวไทยมุสลิมในทุก ๆ ด้าน ซึ่งในทางด้านการศึกษาก็เช่นกัน แม้ว่าศาสนาอิสลามจะสนับสนุนให้มุสลิมทั้งชายหญิงศึกษาให้มากที่สุดทั้งในทางโลกและทางธรรม "กุรอาน" ซึ่งเป็นธรรมนูญชีวิตของมุสลิมก็แปลว่า สิ่งที่ถูกอ่าน และรื่องการแรกที่ท่านศาสดา (ศ็อล) ได้รับก็คือ "จงอ่านในนามแห่งพระเจ้าผู้ทรงบังเกิดสรรพสิ่งทั้งมวล" นอกจากนั้นท่านศาสดา (ศ็อล) ยังกล่าวว่า "การแสวงหาความรู้ เป็นหน้าที่จำเป็นแก่มุสลิมทั้งชายและหญิง" (หะดีษ บุคอรี) และ "จงศึกษาตั้งแต่อู (เบล) จนถึงหลุมฝังศพ" (หะดีษ บุคอรี) ฯลฯ² ก็ตามที่ แต่ทว่าศาสนาอิสลามก็จะส่งเสริมการศึกษาทางด้านศาสนาเป็นพิเศษ เพราะมีเจตจำนงที่จะให้มุสลิมทุกคนอ่านหนังสือออก เพื่อที่จะสามารถอ่านและทำความเข้าใจในพระคัมภีร์อัลกุรอานของศาสนาอิสลาม และเพื่อสามารถปฏิบัติกิจทางศาสนาได้อย่างถูกต้อง ชาวไทยมุสลิมจึงมักมุ่งเน้นแต่การศึกษาทางศาสนาอย่างมากไปด้วย ซึ่งก็มีการศึกษาวิจัยของหลาย ๆ ท่าน และจากสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นในเขตพื้นที่บริการของโรงเรียนคลองยางประชานุสรณ์เองก็พบว่า มีชาวไทยมุสลิมจำนวนไม่น้อยเลยที่เห็นว่า การศึกษาสายสามัญที่โรงเรียนรัฐบาลนั้น ผู้เรียนต้องเรียนวิชาอื่นอีกมากมายที่

² เสาวนีย์ จิตต์หมวด, กลุ่มชาติพันธุ์ : ชาวไทยมุสลิม (กรุงเทพฯ : กองทุนสง่า
รุจิระอัมพร, 2531), หน้า 241.

ไม่เกี่ยวกับศาสนาอิสลาม ทำให้การศึกษาหาความรู้ด้านศาสนาอิสลามต้องลดน้อยลงและบางครั้ง
 เนื้อหาวิชาที่เรียนก็ไม่ได้สอดคล้องกับศาสนาอิสลามอีกด้วย ชาวไทยมุสลิมกลุ่มนี้จึงมักปฏิเสธ
 และไม่ยอมรับการศึกษาจากโรงเรียนสายสามัญของรัฐบาล ในขณะที่ชาวไทยมุสลิมอีกกลุ่มหนึ่ง
 ซึ่งมักจะเป็นผู้ปกครองเด็กไทยมุสลิมที่ส่งบุตรหลานเข้าศึกษาต่อมีความเห็นว่า การศึกษาสาย
 สามัญที่โรงเรียนของรัฐ ก็มีความจำเป็นและสำคัญเป็นอย่างมาก สมควรที่บุตรหลานต้องเข้ารับ
 การศึกษาควบคู่กันไปกับการศึกษาทางศาสนาด้วย แม้ว่าจะอาจทำให้เด็กได้มีเวลาเรียนรู้ทาง
 ศาสนาน้อยลงไปบ้าง หรือ ทำให้เด็กไม่สามารถปฏิบัติกิจทางศาสนาไปบ้างก็ตาม

จึงคิดว่า ผู้ปกครองเด็กไทยมุสลิมที่ส่งและไม่ส่งบุตรหลานเข้าศึกษาต่อ ย่อมมีความ
 ต้องการต่อการบริการของโรงเรียนมัธยมศึกษาในด้านต่าง ๆ แตกต่างกันทั้งในด้านเนื้อหาและ
 ปริมาณ โดยที่ผู้ปกครองเด็กไทยมุสลิมที่ไม่ส่งบุตรหลานเข้าศึกษาต่อ น่าจะมีความต้องการต่อการ
 บริการของโรงเรียนมัธยมศึกษาในด้านต่าง ๆ มากกว่าผู้ปกครองที่ส่งบุตรหลานเข้าศึกษาต่อ

2. ผู้ปกครองเด็กไทยมุสลิมที่มีความเคร่งครัดในศาสนา น่าจะมีความต้องการต่อ
 การบริการของโรงเรียนมัธยมศึกษาในด้านต่าง ๆ มากกว่าผู้ปกครองเด็กไทยมุสลิมที่ไม่ได้
 เคร่งครัดในศาสนา

ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ได้มีผู้ศึกษาวิจัยหลายท่าน เช่นว่า สุรพงษ์ โสธนะเสถียร ได้
 กล่าวถึงว่า มีแนวโน้มที่มักจะยอมรับกันว่า ในบรรดาศาสนาต่าง ๆ นั้น ชาวมุสลิมสามารถ
 ดำรงรักษาเอกลักษณ์อย่างมีเอกภาพค่อนข้างสูง และยอมรับอิทธิพลจากศาสนาเหนือ สภาพ
 แวดล้อมอย่างสิ้นเชิง³ ซึ่งท่านก็ได้ศึกษาพบอีกว่า รากฐานปัญหาที่สำคัญของชุมชนมุสลิมภาคใต้ก็
 คือ ความหวาดหวั่นในการสูญเสียความบริสุทธิ์ของศาสนาอันเนื่องมาจาก ปัจจัยแวดล้อมที่ส่งผล
 กระทบต่อชุมชนมุสลิม ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง นโยบาย การศึกษา การพัฒนา
 และการศาสนา เป็นต้น ความหวาดหวั่นดังกล่าว ย่อมส่งผลให้ชาวมุสลิมเกิดกระบวนการใน

³สุรพงษ์ โสธนะเสถียร, คุณลักษณะทางสังคมของชาวไทยมุสลิมและการสนองตอบ
 ต่อรัฐบาล (กรุงเทพมหานคร : ชมรมสังคมศาสตร์ภาคใต้และศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัด
 ชายแดนภาคใต้, 2531), หน้า 72.

การปกป้องตนเอง เพื่อพิทักษ์ความบริสุทธิ์ของศาสนาตามหลักการที่ตนเชื่อ⁴ ซึ่งนั่นก็แสดงว่า ยิ่งชาวไทยมุสลิมมีความเคร่งครัดในศาสนาเท่าไร ก็ย่อมจะมีความต้องการที่จะพิทักษ์ความบริสุทธิ์ของศาสนาตามหลักการและที่ตนเชื่อมากเท่านั้น อันจะทำให้ความต้องการในด้านต่าง ๆ ของพวกเขา เช่น ด้านการศึกษา ต้องสอดคล้องกับความเชื่อ และวัฒนธรรมทางศาสนามากขึ้นเท่านั้น ดังนั้นความต้องการของผู้ปกครองเด็กไทยมุสลิมที่มีต่อการบริการของโรงเรียนมัธยมศึกษา จึงน่าจะแตกต่างกันไปตามความเคร่งครัดในศาสนาของบุคคล โดยที่ผู้ปกครองเด็กไทยมุสลิมที่มีความเคร่งครัดในศาสนา น่าจะมีความต้องการต่อการบริการของโรงเรียนมัธยมศึกษาในด้านต่าง ๆ มากกว่าผู้ปกครองเด็กไทยมุสลิมที่ไม่ได้เคร่งครัดในศาสนา

3. ผู้ปกครองเด็กไทยมุสลิมที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี น่าจะมีความต้องการต่อการบริการของโรงเรียนมัธยมศึกษาในด้านต่าง ๆ มากกว่าผู้ปกครองเด็กไทยมุสลิมที่มีฐานะยากจน

ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ได้มีการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องฐานะทางเศรษฐกิจและการศึกษาอยู่บ้าง อาทิ สถาบันวิจัยทางสังคมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย⁵ ได้ทำการศึกษาพบว่า ระดับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวมีความสำคัญต่อความสนใจทางการศึกษาของบุตรเป็นอย่างมาก กล่าวคือ ไม่ปรากฏว่ามีบุตรหรือบุคคลใดในครอบครัวที่มีระดับฐานะทางเศรษฐกิจยากจน จะได้รับการศึกษาเกินกว่าชั้นมัธยมศึกษา ส่วนบุตรหลานของครอบครัวที่มีระดับฐานะทางเศรษฐกิจปานกลาง และร่ำรวยนั้น ได้รับการศึกษาในระดับสูง และจากการศึกษาของนาวาอากาศโท นกคณ คุ่มประวัตติ⁶ ก็พบว่า ครอบครัวที่มีฐานะดี ส่วนใหญ่มีความต้องการให้บุตรได้รับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาขึ้นไปมากกว่า ครอบครัวที่มีฐานะยากจน และอัตราส่วนของความต้องการให้บุตรได้รับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา นี้ จะลดลงตามลำดับของระดับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ดังนั้นความต้องการของผู้ปกครองเด็กไทยมุสลิมที่มีต่อการบริการของ

⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า 162.

⁵ สถาบันวิจัยทางสังคมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, "สถานภาพทางสังคมของชาวเมือง เมืองอยุธยา," วารสารสังคมศาสตร์ 7 (มกราคม 2513) 181.

⁶ นาวาอากาศโท นกคณ คุ่มประวัตติ, "ความมุ่งหวังของบิดามารดาในเขตชนบทไทย เกี่ยวกับการศึกษาของบุตร," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชาสังคมวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517), หน้า 71.

โรงเรียนมัธยมศึกษาในด้านต่าง ๆ จึงน่าจะแตกต่างกันไปตามฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง เด็กไทยมุสลิม และด้วยความสนใจที่ผู้ปกครองเด็กที่มีฐานะดีมักให้ความสนใจในการศึกษามากกว่าผู้ปกครองเด็กที่มีฐานะยากจน ผู้ปกครองเด็กไทยมุสลิมที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี จึงน่าจะมีความต้องการต่อการบริการของโรงเรียนมัธยมศึกษาในด้านต่าง ๆ มากกว่าผู้ปกครองเด็กไทยมุสลิมที่มีฐานะยากจน

ตัวแปรในการวิจัย

ก. ตัวแปรอิสระ ได้แก่

คุณลักษณะของผู้ปกครองเด็กไทยมุสลิมในชุมชนไทยมุสลิม ในด้าน

- การส่งและไม่ส่งบุตรหลานเข้าศึกษาต่อในโรงเรียนมัธยมศึกษา
- ความเคร่งครัดในศาสนา
- ฐานะทางเศรษฐกิจ

ข. ตัวแปรตาม ได้แก่

ความต้องการของผู้ปกครองเด็กไทยมุสลิมที่มีต่อการบริการของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในด้าน

- กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับศาสนาอิสลามในโรงเรียน
- การเรียนการสอนตามหลักสูตรมัธยมศึกษา
- บุคลากร
- อาคารสถานที่
- ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
- การดำเนินงานขององค์กรของรัฐ

นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

1. โรงเรียนมัธยมศึกษา หมายถึง โรงเรียนในชุมชนไทยมุสลิมที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของกรมสามัญศึกษา และเป็นโรงเรียนที่มีนักเรียนส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม โดยการวิจัยในครั้งนี้ให้หมายถึงโรงเรียนคลองยางประชานุสรณ์ ต.คลองยาง อ.เกาะลันตา จ.กระบี่
2. ชุมชนไทยมุสลิม หมายถึง กลุ่มคนที่นับถือศาสนาอิสลามทั้งหลายที่ได้มารวมกันอยู่ในขอบเขตพื้นที่เดียวกัน ตลอดจนมีขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมต่าง ๆ เหมือนกัน โดยในการวิจัยครั้งนี้ให้หมายถึง เฉพาะกลุ่มบุคคลที่เป็นผู้ปกครองเด็กไทยมุสลิมหรือว่าเป็นผู้ปกครองเด็กที่นับถือศาสนาอิสลามนั่นเอง โดยที่ผู้ปกครองเหล่านี้มีที่อยู่อาศัยในเขต ต.คลองยาง และ ต.เกาะกลาง อันเป็นเขตพื้นที่บริการของโรงเรียนคลองยางประชานุสรณ์ ซึ่งก็จะแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ
 - ก. ผู้ปกครองเด็กไทยมุสลิมที่ส่งบุตรหลานเข้าศึกษาต่อ หมายถึง ผู้ที่ให้การอบรมเลี้ยงดูและให้การอุปการะเด็ก ซึ่งเป็นบุตรหลาน ตลอดจนส่งเสียให้ศึกษาเล่าเรียนในชั้นมัธยมศึกษาที่โรงเรียนคลองยางประชานุสรณ์
 - ข. ผู้ปกครองเด็กไทยมุสลิมที่ไม่ส่งบุตรหลานเข้าศึกษาต่อ หมายถึง ผู้ที่ให้การอบรมเลี้ยงดูและให้การอุปการะเด็ก ซึ่งเป็นบุตรหลาน แต่ไม่ได้ส่งบุตรหลานเข้าศึกษาต่อทั้งที่ในโรงเรียนคลองยางประชานุสรณ์ และที่โรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐอื่น ๆ
3. ความเคร่งครัดในศาสนา หมายถึง การปฏิบัติและการละเว้นการปฏิบัติ ตามศาสนบัญญัติของผู้ตอบแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ เคร่งครัด และไม่เคร่งครัด
4. ฐานะทางเศรษฐกิจ หมายถึง ระดับของค่าจ้าง เงินเดือน หรือผลตอบแทน ตลอดจนผลรับอื่นใดที่ผู้ตอบแบบสอบถามได้รับเพื่อใช้เลี้ยงดูเด็กภายใต้ปกครอง แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ ฐานะดี และยากจน

5. ความต้องการของชุมชนไทยมุสลิมที่มีต่อการบริการของโรงเรียนมัธยมศึกษา
 หมายถึง ความมุ่งหวังของผู้ปกครองเด็กไทยมุสลิมที่ตอบแบบสอบถาม อยากรู้ทางโรงเรียน
 มัธยมศึกษาที่อยู่ในชุมชน คำนึงการในด้านต่าง ๆ ดังนี้ คือ

ก. ด้านกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับศาสนาอิสลามในโรงเรียน หมายถึง ด้านที่
 เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียนให้สอดคล้องกับขนบธรรมเนียมประเพณีในชุมชน
 ไทยมุสลิม

ข. ด้านการเรียนการสอนตามหลักสูตรมัธยมศึกษา หมายถึง ด้านที่เกี่ยวข้อง
 กับการเรียนการสอน ครอบคลุมไปถึงหลักสูตรและหนังสือเรียน

ค. ด้านบุคลากร หมายถึง ด้านที่เกี่ยวข้องกับ ลักษณะของครู-อาจารย์ ใน
 โรงเรียนที่พึงปรารถนา

ง. ด้านอาคารสถานที่ หมายถึง ด้านที่เกี่ยวข้องกับการใช้ประโยชน์จากตัว
 อาคารสถานที่ต่าง ๆ ในโรงเรียน

จ. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หมายถึง ด้านที่เกี่ยวข้องกับ
 การสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ตลอดจนบริการต่าง ๆ ที่โรงเรียนให้กับ
 ชุมชนและชุมชนให้โรงเรียน

ฉ. ด้านการดำเนินงานขององค์กรของรัฐ หมายถึง ด้านที่เกี่ยวข้องกับ
 นโยบาย ตลอดจนการมอบหมายงานให้โรงเรียนปฏิบัติตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ
 และกรมสามัญศึกษา

การวัดตัวแปรและการดำเนินการปฏิบัติ

เพื่อให้ตัวแปรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การศึกษาวิจัยตามสมมติฐาน มีความแจ่มชัด มีขอบเขตที่แน่นอน และสามารถวัดค่าทางสถิติได้ จึงได้กำหนดวิธีการวัดตัวแปร และการดำเนินการปฏิบัติเกี่ยวกับตัวแปร ดังนี้คือ

1. ความเคร่งครัดในศาสนา วัดจากการปฏิบัติและการละเว้นตามศาสนบัญญัติของผู้ตอบแบบสอบถาม ดังต่อไปนี้คือ

- การปฏิบัติตน ตามปกติจะมีอยู่ในการละหมาดและคูอาร์ตทั้งหลายอยู่แล้ว จึงได้เปลี่ยนมาใช้ การกล่าววาจา "บิสมิลลาฮิรเราะมานิรรอฮีม" ซึ่งเป็นคำกล่าวที่มุสลิมถือปฏิบัติก่อนลงมือกระทำกริหารใด ๆ เพื่อเป็นสิริมงคลในการทำงานนั้น ๆ
- การละหมาด หมายถึง การละหมาดประจำวัน (5 เวลา), การละหมาดร่วมที่มัสยิดในวันศุกร์ หรือเนื่องในวันสำคัญทางศาสนา เช่น วันตรุษอีดีลฟิตรี เป็นต้น
- การบริจาคชะกาต
- การละเว้นการเสพยาของเมาและอาหารที่ต้องห้ามอื่น ๆ ทุกประเภท
- การละเว้นการรับและการให้ดอกเบี้ยทุกประเภท
- การละเว้นการคิดประเพณีและชู้สาว

ซึ่งก็จะแบ่งความเคร่งครัดในศาสนาเหล่านี้เป็น 2 ประเภท คือ

ก. เคร่งครัด หมายถึง การปฏิบัติและการละเว้นการปฏิบัติตามศาสนบัญญัติตามที่กำหนดเป็นประจำ

ข. วม่เคร่งครัด หมายถึง การไม่ปฏิบัติตามและการละเว้นปฏิบัติตามศาสนบัญญัติตามที่กำหนดเป็นประจำ

2. ฐานะทางเศรษฐกิจ วัดจาก ระดับของค่าจ้าง เงินเดือน หรือผลตอบแทนตลอดจนผลรับอื่นใดที่ผู้ตอบแบบสอบถามได้รับหรือมีอยู่เพื่อใช้เลี้ยงดูเด็กภายใต้การปกครอง แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ ฐานะดี และยากจน

คำตอบข้อนี้ผู้วิจัยจะประเมินจากการสังเกตสภาพบ้านเรือน, ทรัพย์สินของผู้ตอบแบบสอบถาม และสอบถามจากบุคคลอื่น ๆ ประมาณ 2-3 คน แล้วจึงตัดสินใจ

3. ความต้องการของชุมชนไทยมุสลิมที่มีต่อการบริการของโรงเรียนมัธยมศึกษา
วัดจาก ค่าเฉลี่ยของความต้องการในแต่ละรายการหรือในแต่ละด้าน โดยค่าเฉลี่ยของความต้องการนี้จะได้จาก การนำเอาคะแนนของผู้ตอบแบบสอบถามในแต่ละข้อความมารวมกัน (ซึ่งข้อความแต่ละข้อความมีอยู่ในแบบสอบถามตอนที่ 2 ทั้งหมด ในภาคผนวก) แล้วหารด้วยจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

โดยในแต่ละข้อความ จะมีการให้คะแนน ดังนี้คือ

- ต้องการให้ปฏิบัติมากที่สุด	กำหนดให้คะแนน 5
- ต้องการให้ปฏิบัติมาก	กำหนดให้คะแนน 4
- ต้องการให้ปฏิบัติปานกลาง	กำหนดให้คะแนน 3
- ต้องการให้ปฏิบัติน้อย	กำหนดให้คะแนน 2
- ต้องการให้ปฏิบัติน้อยที่สุด	กำหนดให้คะแนน 1
- ไม่ต้องการให้ปฏิบัติเลย	กำหนดให้คะแนน 0

ความน่าเชื่อถือและความสมบูรณ์ของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ประดิษฐ์ขึ้นเพื่อวัดความต้องการของชุมชนไทยมุสลิมที่มีต่อการบริการของโรงเรียนมัธยมศึกษานี้ จะได้รับการทดสอบความน่าเชื่อถือและความสมบูรณ์โดยวิธีการดังนี้

1. นำแบบสอบถามไปปรึกษาหารือกับอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจแก้ไขสำนวนภาษาให้ชัดเจน และให้มีความถูกต้องด้านเนื้อหามากยิ่งขึ้น
2. นำแบบสอบถามที่อาจารย์ที่ปรึกษาแก้ไขเรียบร้อยแล้ว ไปทดลองใช้กับชาวไทยมุสลิมในอำเภอเกาะลันตา จำนวน 50 คน

3. หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามโดยใช้เทคนิค 25 เปอร์เซนต์ ด้วยการหาค่า t ค่า t ที่คำนวณได้คือ ค่าอำนาจจำแนกความแตกต่างระหว่างกลุ่มของข้อความรายข้อ ถ้าค่า t มีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 1.75 ขึ้นไป แสดงว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งก็หมายความว่า ข้อความนั้นมีค่าอำนาจจำแนก สามารถนำไปเก็บข้อมูลได้

แนวความคิด เอกสาร และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวความคิดที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

แนวความคิดของอิมิล เดอร์ไคม์ กับการศึกษา⁷ เมื่อกล่าวถึงการศึกษาเดอร์ไคม์ มองการศึกษาเป็น "Social Thing" เขากล่าวว่า สังคมทั้งหมดโดยเฉพาะสิ่งแวดล้อมทางสังคม เป็นตัวกำหนดเป้าหมายในระบบการศึกษาที่มีอยู่ในสังคมนั้น สังคมนั้นจะอยู่รอดก็ต่อเมื่อสมาชิกมีลักษณะเป็นเอกพันธ์ (Homogeneity) และการทำให้สมาชิกสังคมนี้อะไรเหมือนกัน ก็ลดการศึกษา อย่างไรก็ตามถ้าหากคนเหมือนกันหมดการร่วมมือกันเพื่อกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ก็จะไม่เกิดขึ้น สังคมต้องการคนที่มีความถนัดเฉพาะอย่างที่แตกต่างกัน (Diversity of heterogeneity) เพื่อทำหน้าที่ต่าง ๆ ในสังคมและการศึกษาจะช่วยฝึกคนให้มีความถนัดแตกต่างกันออกไป

การปลูกฝังพลังทางศีลธรรม คือการสร้างมนุษย์สังคมนี่มีลักษณะเอกพันธ์ ส่วนการปลูกฝังความรู้ทางวิทยาศาสตร์ หรือวิชาการต่าง ๆ เป็นการเปิดโอกาสให้สมาชิกมีความรู้ความสามารถต่างกันเพื่อจะได้ออกไปทำงานประเภทต่าง ๆ ซึ่งสังคมต้องการ

⁷ชนิดา รัชพลเมือง, สังคมวิทยาการศึกษา (กรุงเทพมหานคร : ภาควิชา
สารัตถศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525), หน้า 28-29.

ดังนั้นการศึกษาตามทัศนะของ เดอร์ไคม์ จึงเป็นการปลูกฝังสภาพทางร่างกาย บัญญาและศีลธรรม ซึ่งเป็นสถานภาพที่สังคมต้องการให้เกิดในตัวเด็ก โดยสรุปแล้ว เดอร์ไคม์ เห็นว่าการศึกษาเป็นแนวทาง (a means) การจัดบุคคลและสังคมให้เป็นหน่วยหนึ่งที่มีระเบียบ มีเสถียรภาพ และมีความหมาย การที่เด็กได้รับคำนิยม และระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ไว้ในตนเอง (internalization) เท่ากับเด็กได้ผ่านพิธีเพื่อเข้าอยู่ในสังคม

เกี่ยวกับหน้าที่ของครู เดอร์ไคม์ ให้ความเห็นว่าครูมิได้มีหน้าที่ปลูกฝังให้เด็กมีความแตกต่างกันตามความสามารถของแต่ละคนเท่านั้น (นั่นคือการสอนทางวิทยาศาสตร์/ วิชาการ) แต่ครูจะต้องทำหน้าที่ปลูกฝังความสามัคคีทางสังคม หรือพลังทางศีลธรรมให้เกิดแก่เด็กด้วย และหน้าที่ประการหลังนี้ เป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งที่จะต้องทำให้สังคมอยู่ดีตลอดไป ดังนั้นครูจึงต้องมีความรู้ทางสังคมวิทยาด้วย เพื่อทำให้การศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

หน้าที่ของครูและการศึกษา คือ การปลูกฝังความเหมือนกันและความต่างกันให้เกิดแก่นวลสมาชิก แต่หน้าที่ปลูกฝังความเหมือนกัน มีความสำคัญมากกว่า

สำหรับรูปแบบของการศึกษา ตามทัศนะของเดอร์ไคม์ เขาเห็นว่าการศึกษาเป็น social thing ดังนั้นการศึกษาก็ไม่มีเพียงแบบเดียว ไม่ว่าในอุดมคติหรือที่เป็นอยู่จริง ๆ แต่จะมีหลายแบบเหมือนกับที่ในสังคมหนึ่งมีสิ่งแวดล้อมหลายแบบ เพราะฉะนั้นสังคมทั้งหมดและสิ่งแวดล้อมแต่ละอย่างจะกำหนดแบบของการศึกษาที่พึงมี การจัดการศึกษาจึงควร เปลี่ยนรูปแบบของการศึกษาให้สอดคล้องกับสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลง

2. เอกสาร และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ✓

ขจัตถัย บุรุษพัฒน์^๘ ได้ศึกษาปัญหาชนกลุ่มน้อยในประเทศไทย พบว่า ในสามจังหวัดภาคใต้ ประสบปัญหาทางการศึกษาพอสรุปได้ดังนี้

^๘ขจัตถัย บุรุษพัฒน์, ปัญหาชนกลุ่มน้อยในประเทศไทย (กรุงเทพฯ. แพร่พิทยา, 2515) หน้า 245.

1. ผู้ปกครองไม่นิยมส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา แต่ขอพาให้เรียนปอเนาะ
2. ผู้ปกครองไม่นิยมส่งบุตรหลานของตนเข้าเรียนภาษาไทย เพราะมองไม่เห็นความจำเป็นที่จะต้องเรียนรู้ภาษาไทย
3. เด็กขาดเรียนตั้งแต่ร้อยละ 20 ถึง 30 เพราะผู้ปกครองยากจนและอพยพอยู่เสมอ
4. ประเพณีให้เด็กแต่งงานเร็วเกินไป ยังไม่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก็แต่งงานแล้ว
5. รัฐบาลไม่จัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ

ประกิจ ประจันปัจฉินิก⁹ กล่าวถึงสภาพการจัดการศึกษาและสภาพปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ดังนี้คือ

1. การจัดการศึกษาของประเทศไทยยังประสบปัญหาในทุกระดับการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ระดับประถมศึกษา ปัญหาเหล่านี้ ได้แก่ การขาดแคลนครู ปัญหาการขาดแคลนโรงเรียนและอุปกรณ์การสอน และปัญหาการบริหารการศึกษา
2. การศึกษาของประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ยังมีสภาพล้าหลังกว่าจังหวัดอื่น ๆ ของประเทศไทย ทั้งนี้เพราะการจัดการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ยังไม่ตรงกับความต้องการของชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลาม เนื่องจากชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลามนิยมการศึกษาวิชาศาสนามากกว่าวิชาสามัญในโรงเรียนประชาบาล และในระดับการศึกษาที่สูงขึ้นไป

⁹ประกิจ ประจันปัจฉินิก, "การปรับปรุงและส่งเสริมปอเนาะให้เป็นโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2516), หน้า 57-58.

ภคคณี เปรมรยธิน¹⁰ ได้ศึกษาปัญหาการจัดการศึกษาในสามจังหวัดภาคใต้ ซึ่งเป็นมูลเหตุให้การศึกษานักเรียนชาวไทยมุสลิมอยู่ในระดับต่ำ มีดังนี้

1. ชาวบ้านมองไม่เห็นประโยชน์ที่จะให้ลูกหลานเล่าเรียนตามหลักสูตรของราชการเห็นว่าเรียนจบมาก็ไม่ได้อะไร เรียนทางศาสนามีหน้ามีตากว่า เพราะสังคมยอมรับและยกย่องผู้สำเร็จทางศาสนา

2. เด็กต้องออกกลางคัน เพราะอายุครบเกณฑ์ ประกอบกับประเพณีท้องถิ่นสนับสนุนให้มีการแต่งงานเมื่ออายุยังน้อย เปิดช่องให้มีการเลิ้งการศึกษาโดยเอาการแต่งงานขึ้นมาบังหน้ามีนักเรียนสตรีจำนวนไม่น้อยลาออกจากโรงเรียนเพื่อแต่งงานก่อนวัยอันสมควร

จินดา อาจินสมาจาร¹¹ ได้ศึกษาปัญหาการสอนจริยธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 2 ในเขตการศึกษา 2 โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษากับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นครูผู้สอนจริยธรรม ประจำปีการศึกษา 2522 จำนวน 160 คน ผลการวิจัย พบว่า

1. ปัญหาด้านตัวครูผู้สอน พบว่า ครูส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธมากกว่าศาสนาอิสลามและไม่เคยได้รับการศึกษาหรือฝึกอบรมการสอนจริยศึกษามากเลย

2. ปัญหาด้านผู้บริหาร พบว่า ผู้บริหารมีปัญหามากในเรื่องการเห็นความสำคัญของจริยศึกษาและการสนับสนุนในเรื่องงบประมาณ รวมทั้งการแนะนำ นิเทศ ติดตามผล

¹⁰ภคคณี เปรมรยธิน, "กระบวนการบริหารราชการส่วนภูมิภาคกับการแก้ไขปัญหานักกลุ่มน้อยในภาคใต้," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520), หน้า 112-114.

¹¹จินดา อาจินสมาจาร, "ปัญหาการสอนจริยธรรมชั้นประถมศึกษาปีที่ หนึ่งและสอง ในเขตการศึกษา 2," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523), หน้า ง-จ.

3. ปัญหาด้านหลักสูตรและ เอกสารประกอบหลักสูตร มีปัญหามากในเรื่องหลักสูตร ยังไม่สอดคล้องกับท้องถิ่น เอกสารประกอบหลักสูตรยังไม่เพียงพอ

4. ปัญหาด้านการเรียนการสอน สื่อการเรียนและการวัด พบว่า มีปัญหามากในด้านการผลิตและการจัดอุปกรณ์การสอนและปัญหาการเลือกวิธีการสร้างเครื่องมือวัดผลให้เหมาะสมกับเนื้อหาและบทเรียน

5. ปัญหาด้านสภาพแวดล้อม พบว่า มีปัญหามากในเรื่องความร่วมมือของชุมชนต่อการสนับสนุน ส่งเสริมกิจกรรมเสริมหลักสูตรจริยศึกษา และปัญหาเรื่องหลักจริยธรรมในหลักสูตรไม่สอดคล้องกับขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม และความต้องการของท้องถิ่น

รุ่ง แก้วแดง¹² ได้ศึกษาทัศนคติของโต๊ะครูต่อการปรับปรุงปอเนาะเป็นโรงเรียน ราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม พบว่า

1. ทัศนคติของโต๊ะครูต่อระเบียบและวิธีการปรับปรุงส่งเสริมปอเนาะในภาคการศึกษา 2 ความช่วยเหลือทางการเงิน การสอนวิชาชีพและวิชาสามัญ ส่วนใหญ่เห็นว่าดีแล้ว มีบางส่วนเห็นว่าควรปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน

2. ทัศนคติต่อครูช่วยสอน (วิชาสามัญ) เห็นว่าดีเป็นประโยชน์ต่อโรงเรียนสอนศาสนาอิสลาม ครูช่วยสอนวิชาสามัญนับถือศาสนาพุทธสามารถทบทวนเข้ากับโต๊ะครูและนักเรียนได้อย่างดี แต่โต๊ะครูต้องการครูช่วยสอนวิชาสามัญที่นับถือศาสนาอิสลามและเป็นเพศชาย

¹²รุ่ง แก้วแดง, "ทัศนคติของโต๊ะครูต่อการปรับปรุงปอเนาะเป็นโรงเรียน ราษฎร์ สอนศาสนาอิสลาม," วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์ สถาบันพัฒนบริหารศาสตร์, 2511), หน้า 117-118.

จากผลการศึกษาวิจัยต่าง ๆ ที่กล่าวมา แสดงให้เห็นว่า การจัดการศึกษาที่ทาง
โรงเรียนได้จัดให้แก่ชาวไทยมุสลิม ยังประสบปัญหาอยู่มาก ทั้งนี้เพราะยังไม่ได้จัดให้ตรงกับ
ความต้องการของชาวไทยมุสลิมเท่าที่ควร